

Baerje

Tijdschrift van de Historische Kring Baerne

In dit nummer o.a.:

- * Ruslui in Baarn
- * Abram Stokhof de Jong, glazenier

29e jaargang nr.1 - maart 2005

Hét ware huis

Van Berkum Makelaars

Van Berkum Makelaars bv | Makelaars in en taxateurs van onroerende zaken
Nieuw Baarnstraat 93 Postbus 135 3740 AC Baarn | Lid NVM Wonen - BOG
telefoon (035) 541 84 45 | info@vanberkummakelaars.nl

Historische Kring Baerne
Postbus 326
3740 AH Baarn
tel. (035) 5430377
e-mail:
hist.kringbaerne@zonnet.nl
Internet:
www.home.zonnet.nl/
hist.kringbaerne

Ereleden
J.M. v.d. Brink-van Wijkvliet
H. Bronkhorst
mr. C.C.M. Collard †

Voorzitter
T. Stein
Uytenbosch 22
3743 JD Baarn
tel. (035) 5420725

Algemeen Secretaris
J. Veldhuysen-Hogenaar
Nieuwstraat 19
3743 BK Baarn
tel. (035) 5430479

Penningmeester
G.B. Roskamp-Nijenhuis
Spoorstraat 7
3743 EG Baarn
tel. (035) 5423483

Overige bestuursleden
J. van Berkum
tel. (035) 5415949

Ledenadministratie
N. Kuijt-Smit
Van Wassenaelaan 16
3742 AH Baarn
tel. (035) 5418065
e-mail: ekuijt@zonnet.nl

Werkgroep Archeologie
J.W.A.A. van der Laan
De Schoener 12
3742 HD Baarn
tel. (035) 5411656

Werkgroep Oudheidkamer
J. van Dijk
De Aak 31
3742 GT Baarn
tel. (035) 5418332

Werkgroep Oude Begraafplaats
J.C. Kruidenier
Smutslaan 2A
3743 CG Baarn
tel. (035) 5417860

Werkgroep Baerne
T. Biemans
Sophialaan 13
3743 CT Baarn
tel. (035) 5422951
e-mail: biemtade@hotmail.com

Redactie Baerne
T. Biemans
F. Booy
H. Bronkhorst

J.C. Kruidenier

Eindredactie en lay-out
G. Brouwer
A. Twigt

Bezoekadres en bezoektijden Oudheidkamer
Hoofdstraat 1 Baarn. Ingang via de bibliotheek, lift naar jeugdbibliotheek. Op woensdagen van 14.00 tot 16.00 uur en op zaterdag van 11.00 tot 13.00 uur. Voor informatie of een afspraak kunt u tijdens openingsuren bellen met (035) 5430377 of een e-mail sturen: hist.kringbaerne@zonnet.nl

Contributie
Per adres: minimaal € 14,- per jaar

Verzendkosten buiten Baarn
Bij betaling van de contributie a.u.b. uw vrijwillige bijdrage in de verzendkosten overmaken.

Postbankrek.nr.: 41.92.133
Losse verkoop *Baerne*: € 2,50
Verkrijgbaar bij N. Kuijt-Smit, Boekh.
Den Boer, Laanstraat 69, Baarn en de
VVV/ANWB, Stationsplein Baarn

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.
Het tijdschrift *Baerne* komt mede tot stand door Drukkerij Bakker Baarn

INHOUD

	pag.
Van de redactie	2
Ruslui in Baarn (deel 1)	<i>Jaap Kruidenier</i> 3
Kasteelterrein Drakenburg	<i>Jan v.d. Laan</i> 9
Abram Stokhof de Jong, glazenier (deel 2)	<i>Gerard Brouwer</i> 11
Actueel van Toen	24
Verenigingsnieuws, w.o.	24
agenda ALV op 17 maart 2005	24
procedure uitleen beeldmateriaal	25
fotoreportage Jubileumviering	29

VAN DE REDACTIE

Het rijk geïllustreerde artikel van Jaap Kruidenier over de zogenaamde Ruslui, zo werden de Vriezenveners genoemd die naar Sint Petersburg trokken, is het hoofdartikel in de eerste *Baerne* van dit jaar. Een van de zogenaamde Vriezenveners, Hermannes Harmsen, overleed in Baarn in 1908. Hij werd begraven op de oude begraafplaats aan de Berkenweg. Zijn grafsteen maar vooral toeval leidden tot dit verhaal, waarvan deel 2 in juni a.s. wordt gepubliceerd.

Arwe-lid Jan van der Laan maakt in zijn bijdrage melding van de vondst van een waterput op het gebied van het vroegere kasteel Drakenburgh. Behalve twee illustraties van de auteur staat in het artikel een foto, gemaakt door mevrouw W. Booy, waarop een deel van een oude muur op dit terrein is te zien. Die vondst was eveneens toeval... In Actueel van Toen een advertentie uit het *Baarnsch Nieuwsblad* van 5 maart 1921 van de opticiën Daniëls in de Laanstraat.

Verder in dit nummer deel 2 van 'Abram Stokhof de Jong, een geboren en getogen glazenier'. Behalve het raam in de dagkapel van de Nicolaaskerk (zie deel 1 in *Baerne* van september 2004) ontwierp deze Soester monumentaal werkende kunstenaar in ons dorp ramen in 'Nieuwenoord' en in het conferentiecentrum 'Drakenburgh'. Net voor de deadline van deze *Baerne* wer-

den door Frans Stokhof de Jong en de auteur van dit artikel nieuwe 'sporen' gevonden van de verdwenen ramen, zowel in het oudste gebouw van het uitgestrekte complex 'Nieuwenoord' als in het oude gedeelte van 'Drakenburgh'.

Het verenigingsnieuws, met daarin onder meer een foto terugblik op de zeer geslaagde jubileumviering van 8 januari jl. in de Paaskerk en 'Brandpunt', nieuws van de werkgroep Oudheidkamer en een korte bespreking van recent over ons dorp en omgeving verschenen literatuur, staat - als gebruikelijk - achterin dit blad.

Het jaar 2005 begon voor de vereniging op gedenkwaardige wijze met de geslaagde viering van het 30-jarig bestaan. Hoogtepunten van de bijeenkomst op 8 januari waren onder andere het optreden van de Klederdrachtgroep Eem- en Gooiland en het vertonen van twee historische films over Baarn en omstreken. Even daarna, op 5 februari jl., werd de geheel vernieuwde en fraai ogende Oudheidkamer door de heer A.C. van der Mersch officieel en luid klinkend geopend.

Het bestuur nodigt alle leden van harte uit voor de Algemene Ledenvergadering op 17 maart a.s. in 'De Speeldoos'. Zie ook blz. 24.

RUSLUI IN BAARN

Wie de Baarnse geschiedenis onderzoekt, wordt daarbij soms geholpen door het toeval. Een enkele keer is dat toeval echter wel bijzonder groot, zoals mag blijken uit de volgende gebeurtenissen. Op de ochtend van vrijdag 9 juli 2004 was ik zoals gewoonlijk met een aantal leden van onze Werkgroep Oude Begraafplaats bezig met het schoonmaken van twee naast elkaar gelegen dekstenen in vak D.

De kleindochters, N.J. Zeijdner en A.W. van 't Hoff, bij de graven van hun grootvaders, 4 augustus 2004 (foto Jaap Kruidenier)

Op de rechter deksteen lasen we de tekst: 'Rustplaats van Hermannes Harmsen Geb. te Vriezenveen 6 nov. 1850 Overl. te Baarn 6 april 1908' en op de linker: 'Rustplaats van Jan Gerrit Gabriël Moorrees EM. Predt. Geb. te Wijk NB. 15 nov. 1834 Overl. te Baarn 9 juli 1907'.

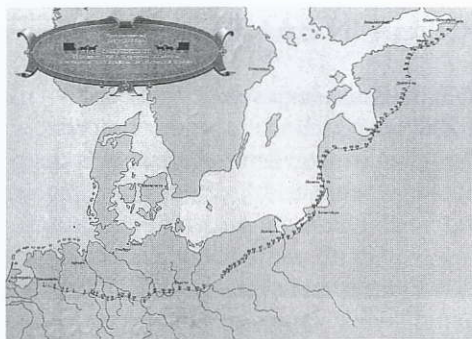

Graf van Hermannes Harmsen op de oude Algemene Begraafplaats aan de Acacialaan, vak D (foto Jaap Kruidenier)

Vooral de tekst op de rechter deksteen had mijn belangstelling, omdat een van onze leden mij eens had verteld, dat deze Hermannes Harmsen tot de Vriezenveners had behoord die naar Sint Petersburg trokken om handel te drijven en daarom Ruslui werden genoemd. De volgende dag bezocht ik op de valreep, het was de laatste openingsdag, in het Utrechtse Catharijneconvent de tentoonstelling 'De Nederlanders en hun kerk in Sint Petersburg (1704- 1927)'. Deze tentoonstelling, die een bijdrage was aan de viering van het driehonderdjarig bestaan van Sint Petersburg (1703-2003), was ook te bezichtigen in 2002 in deze Russische stad in de voormalige Hollandse kerk, thans Alexander Blokbibliotheek. Tot mijn stomme verbazing was de tentoonstelling voor een belangrijk deel gewijd aan de familie Harmsen. Er hingen o.a. portretten, er lagen prijscouranten uit hun winkels en zelfs had men er het servies van de familie uitgestald.

*Het dorp Vriezenveen omstreeks 1700.
Historiserend schilderij, 50 x 60 cm, uit 1900.
Museum Oud-Vriezenveen*

*Route van de Ruslui van Vriezenveen naar Sint
Petersburg, zoals beschreven door J. Kruys in
1826. Museum Oud-Vriezenveen*

*De familie Harmsen-Winter met zeven zonen en twee dochters in 1874. De foto werd genomen in Sint Petersburg, maar alle kinderen werden in Vriezenveen geboren. Van links naar rechts op de bovenste rij: Hermannes (1850-1908) overleden in Baarn, Jan (1844-1922), Leonard Johan (1849-1915), Johanna Julia (1856-1944). Van links naar rechts op de onderste rij: Barend (1853-1938), Derkdina Winter (1824-1884), Derk Gerhardus (1859-1883), Bernardus Johannes (1862-1926), Derkdina (1864-1921), Derk Gerhardus (1816-1893), Johannes (1845-1922).
In 1874 keerde een deel van de familie terug naar Vriezenveen (collectie familie Harmsen)*

ПРЕЙСЪ-КУРАНТЬ

ТОРГОВАГО ДОМА

ГАРМСЕНЪ И Н^о

ГОЛЛАНДСКІЙ МАГАЗИНЪ

ГОСТИННЫЙ ДВОРЪ,

№№ 131 и 144.

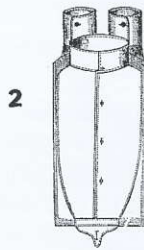
С.-Петербургъ.

Существуетъ съ 1840 года.

1889.

Voorpagina van de prijscourant van de firma Harmsen en Co uit 1889. 1. Prijscourant, 2. Handelshuis, 3. Harmsen en Co, 4. Hollandse winkel, 5. Gostiny Dvor, 6. Nummers 131 en 144, 7. Sint Petersburg, 8. Bestaat sinds het jaar 1840 (collectie familie Harmsen)

1 **I. Мужское бѣлье.**

За последнее время отдаля этотъ вновь значительно увеличенъ. Прочность работы, изящество фасона и элегантность нашего бѣлья все болѣе и болѣе признаются публикою.

2 **Денные сорочки (за штуку).**

Сорочки изъ шертинга, съ тройной грудью, воротничкомъ и манжет. изъ голландскаго полотна 2 р.

Сорочки изъ лучш. шертинга съ тройной грудью, воротн. и манж. изъ голландскаго полотна 2 р. 50 к.

Сорочки изъ самаго лучшаго русскаго шертинга съ тончайшей грудью, во-

ротнич. и манжет. изъ голландскаго полотна 3 р. и 3 р. 50 к

Сорочки изъ англійскаго лучшаго шертинга съ тройной грудью, воротнич. и манж. изъ лучш. голланд. полотна 4, 4. 50 и 5 р.

Сорочки изъ русскаго полотна съ тройной тонкой грудью воротнич. и манж. голланд. полотна 3.25, 3.50, 4 и 4 р. 50 к.

Сорочки изъ Шварцбургскаго полотна съ тройной тонкой грудью, воротн. и манж. голландскаго полотна 4, 4.50, 5 и 6 р

Сорочки изъ голландскаго полотна съ тончайшей грудью, воротнич. и манж. 6, 7, 8 и 10 р.

Сорочки бѣлья съ грудью, воротнич. и манжет. изъ цѣльнаго полотна по тѣмъ же цѣнамъ, какъ бѣлья.

Pagina van dezelfde prijscourant. 1. Heren, 2. Dagelijkse hemden per stuk. (collectie familie Harmsen)

Verlovingfoto van Hermannes Harmsen en Nanette Johanna Moorrees, 26 augustus 1893 (collectie familie Harmsen)

Het toeval bereikte echter een hoogtepunt, toen nog dezelfde avond een van de leden van de familie Harmsen mij belde en mij mededeelde over een uitgebreide familiedocumentatie te beschikken. Met twee kleindochters van Hermannes Harmsen werd vervolgens een afspraak gemaakt voor een gesprek en zij leverden mij de meeste stof voor dit artikel.

Sint Pietersburgh

Het was de droom van tsaar Peter de

Hermannes Harmsen in zijn Russische winterjas met muts. Sint Petersburg 1890 (collectie familie Harmsen)

Grote om aan de monding van de rivier de Neva een stad te stichten die niet zou onderdoen voor andere grote Europese steden. Die stad moest de nieuwe hoofdstad van het moderne Rusland worden. Om die droom te realiseren had hij mensen met kennis nodig, die op dat moment in Rusland niet aanwezig was. Uit heel Europa, waaronder ook Nederland, werden specialisten aangetrokken om te helpen bij de bouw van de nieuwe stad.

Dr. J.G.G. Moorrees, vader van Nanette Moorrees. Overleden in Baarn (collectie familie Harmsen)

Tot hen behoorden o.a. architecten en scheepsbouwers, maar ook handwerkers, lieden en zeelui. Een van de eersten die een huis bouwden in de nieuwe stad, was Cornelis Cruys, een Nederlander van Noorse afkomst, die het later zelfs tot admiraal van de Russische vloot wist te brengen. Het hof van tsaar Peter was een mengeling van culturen. Er werd Fins, Zweeds, Duits, Frans en Nederlands gesproken. De tsaar zelf sprak ook een mengeling van plat Duits en Nederlands. Hij wilde de stad op zijn

De Nevski Prospekt met rechts de Hollandse kerk in 1836 (Staatmuseum Hermitage, Sint Petersburg)

Hollands 'Sint Pietersburgh' noemen maar onder invloed van de vele Duitse immigranten werd het tenslotte Sankt Petersburg (Sint Petersburg). Zestien mei 1703 geldt als de stichtingsdatum van de stad, die gebouwd werd naar het voorbeeld van Amsterdam en Venetië.

Dat de invloed van de Nederlanders groot is geweest, mag blijken uit allerlei scheepstermen in het Russisch die aan onze taal zijn ontleend, zoals matroos, stuurman, werf en kombuis. Om buitenlanders te kunnen aantrekken moest tsaar Peter ervoor zorgen dat zij dezelfde rechten zouden genieten als in hun eigen land. In 1702 vaardigde hij een decreet uit waarin aan buitenlanders vrije toegang tot Rusland en vrijheid van godsdienst werd toegezegd.

De hierboven genoemde Cornelis Cruys liet toen zelfs in zijn tuin een houten kerkje bouwen, waarin buiten-

landse protestanten, onder wie veel Duitse lutheranen en Hollandse hervormden, erediensten hielden. Ook na Peter de Grote bleven de Nederlanders prominent aanwezig. In de achttiende en negentiende eeuw wisten velen zich op te werken tot welvarende inwoners van de stad. De textielhandel speelde daarbij een belangrijke rol.

Ruslui

Vooraf in de tweede helft van de achttiende eeuw groeiden de handelsbetrekkingen tussen Nederland en Rusland. Een opvallende plaats werd daarbij ingenomen door kooplieden uit het Overijsselse dorp Vriezenveen, ook wel Ruslui genoemd. Zij handelden aanvankelijk vooral in door thuiswerkers vervaardigde textiel, waarmee ze per huifkar naar Sint Petersburg reisden. De afstand bedroeg ongeveer 2400 km en de reis duurde, wanneer men tenminste dag en nacht doorreed, minimaal twee weken. In 1826 maakte Jacob Kruijs van zo'n tocht een reisjournaal, waarin hij nauwkeurig de 91 halteplaatsen noteerde en tevens wat hij onderweg te eten kreeg. De tocht voerde langs Bentheim, Osnabrück, Magdeburg, Brandenburg, Berlijn, Koningsbergen, Riga en Narva. Soms werd een deel van de reis per boot via Hamburg of Lübeck afgelegd. In 1863 kwam het laatste traject van de spoorlijn tussen Nederland en Sint Petersburg gereed, waardoor de reistijd werd teruggebracht tot drie of vier dagen.

Aanvankelijk bleven vrouwen en kinde-

ren in Vriezenveen achter, terwijl de mannen heen en weer reisden, maar daar kwam door de betere verbinding verandering in. Vriezenveense vrouwen deden hun intrede in de Sint Petersburgse samenleving en steeds meer kinderen werden in Sint Petersburg geboren. Ze kregen vaak Russische namen. Frederik bijvoorbeeld werd Fedja, Leo werd Lev en Egbert Androesja.

Toch was er nauwelijks sprake van integratie. De Nederlandse families vormden een hechte gemeenschap met als bindende factor de Hollandse hervormde kerk.

De Hollandse kerk was meer dan een religieus instituut, het was een sociaal-cultureel centrum van de Nederlandse gemeenschap in Sint Petersburg. Zo werden er bijvoorbeeld in samenwerking met Franse en Duitse hervormde kerken een school en een weeshuis opgericht. Ook bestond er een Hollandse vereniging.

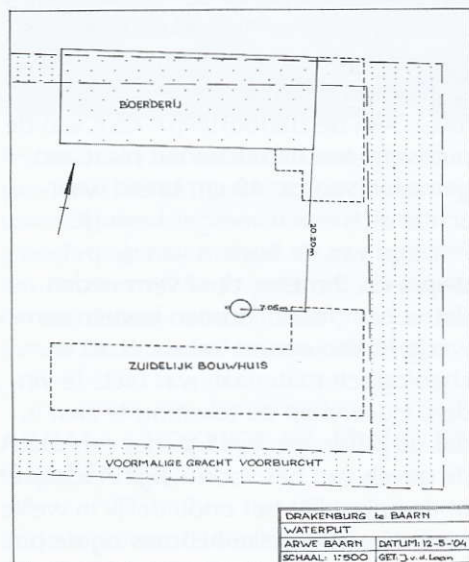
Door de oktoberrevolutie van 1917 zou er echter aan de twee eeuwen durende aanwezigheid van Nederlanders een abrupt einde komen. Hun bedrijven werden gesloten of geplunderd en hun kerk onderging hetzelfde lot. Sommigen keerden naar Nederland terug, anderen bleven berooid achter.

Jaap Kruidenier

(deel 2 van dit artikel verschijnt in *Baerne* van juni 2005)

KASTEELTERREIN DRAKENBURG

Het plan is om de oude boerderij en de opstallen, die in zeer slechte staat verkeren, te slopen en door nieuwbouw te vervangen. Sinds 30 juni 2003 is het voormalige kasteelterrein 'Drakenburg', Zandheuvelweg 5 te Baarn, eigendom van de heer drs. F.G.H. Deckers en mevr. R.E. Deckers-Blom uit Blaricum. Het terrein bestaat uit het eigenlijke kasteelterrein met een restant van de ringvormige gracht en de voormalige voorburcht waarop het noordelijke en het zuidelijke bouwhuis stonden. Vanaf ca. 1890 staat hier een langhuis-boerderij met diverse opstallen.

De maattekening. Het middenpunt van de put is gemeten, haaks tegen een lijn welke in het verlengde van de achterzijde van de boerderij ligt

De nieuwe gebouwen, een villa en een bijgebouw, zullen eigentijds zijn. De contouren van het hoofdgebouw zullen gelijk zijn aan die van de huidige boerderij. Het voormalige kasteelterrein wordt door middel van vijf à zesduizend, inmiddels aangeplante, bomen en struiken geaccentueerd. Alvorens met de sloop van de opstallen te kunnen beginnen is een flink aantal onderzoeken opgestart. Zo werden de flora en fauna op het terrein geïnventariseerd. Door RAAP Archeologisch Adviesbureau te Amsterdam zijn weerstandsmetingen en een booronderzoek gedaan.

Ook is op uitgebreide schaal onderzoek gedaan naar de historie van het voormalige kasteelterrein, waarbij onder meer de Historische Kring Baerne en de Archeologische Werkgroep (ARWE) van de Historische Kring Baerne werden ingeschakeld. Ook werd de ARWE gevraagd om een oogje in het zeil te houden bij grondwerk ten behoeve van de aanplant van de bomen en struiken.

Er is in verband met de bouw van de villa een aantal aanbevelingen op papier gezet, waaronder het opnieuw uitgraven van alle voormalige grachten en vijvers.

Niet alle, maar wel een groot deel, van de voormalige grachten zullen opnieuw worden uitgegraven.

Na afvoer van het bouwafval, waarmee

de grachten voor een groot deel zijn gedempt, zal nog ca. 3400 m³ grond overblijven.

Deze grond zal voornamelijk worden gebruikt voor de aanleg van een heuvel, bereikbaar via het padenstelsel van kasteel Groeneveld, vanwaar men zal kunnen uitkijken over het voormalige kasteelterrein.

Het is niet denkbeeldig dat de grond via de oude moestuin van de boerderij wordt getransporteerd.

Omdat de ARWE al vanaf begin jaren negentig op de hoogte is van de aanwezigheid van een waterput of -kelder in deze moestuin, werd besloten om deze op te sporen en te markeren.

Onderzoek waterput

Op zaterdagmiddag 27 maart 2004 werd met een viertal ARWE-leden door middel van sondering met prikstokken de waterput of -kelder opgespoord.

Toen bleek dat de top ervan maximaal 10 cm onder het maaiveld lag, werd besloten om die bloot te leggen. Op deze wijze kon worden bekeken, hoe de conditie van het metselwerk is.

De put is rond van vorm met een doorsnede van twee meter en verkeert in een perfecte staat. Het gebruikte steenformaat is 24 x 11 x 4 cm. De koepelvormige bovenzijde is, als bij een kerkgewelf, eerst kruisvormig opgemetseld waarna de vier vlakken zijn dichtgemaakt.

Aan de westzijde van de put werd een stukje muurwerk gevonden van

De bovenzijde van de put met op de voorgrond de natuurstenen plaat waarachter het aanvoergat zit

ca. 70 cm lengte, bestaande uit drie lagen gemetselde stenen (steenformaat 24 x 11 x 4 cm).

Bovenin de koepel zit een driehoekige opening waarvan niet zeker is, of deze voor een pompbuis is gemaakt of dat er een stuk steen uitgevallen is (zie foto). Aan de zuidoostelijke kant van de put werd een natuurstenen plaat aangetroffen van ca. 40 cm breed waarachter zich een invoergat bevindt.

Aftasten van de bodem van de put, diepte ca. 2 meter, doet vermoeden dat er een (natuur)stenen bodem aanwezig is. Van andere zaken, zoals archeologisch materiaal, was niets te vinden. Hoewel op de tekening te zien is, dat de put in één lijn ligt met een van de gevels van het voormalige zuidelijke bouwhuis, blijft het onduidelijk in welke periode en bij welke bebouwing de put dienst heeft gedaan. Vervolgens is het geheel ingemeten, een aantal foto's gemaakt en is de put gemarkeerd en weer afgedekt met grond.

Restanten van een oude muur op het terrein van 'Drakenburgh', gevonden in 1992 door voormalig eigenaar Steenkamer, bij het uitgraven van grond om ingekuuld gras te bedekken. De stenen (23 x 11 x 4,5 cm) zijn zonder cement, dunner en breder dan de huidige bakstenen. Deze muur zal hoogstwaarschijnlijk

een muur van het zuidelijk woonhuis zijn geweest (Met dank aan W. Booy-de Jongh)

Op 28 maart is de R.O.B. te Amersfoort en met name de archeoloog, mevrouw I. Roorda, per e-mail op de hoogte gesteld van onze actie. Hierbij werd tevens toestemming gevraagd tot het maken van een zestal kleine proefsleuven op de plek van het voormalige zuidelijke bouwhuis. In een telefonische reactie vertelde mevrouw Roorda dat de ARWE, normaal gesproken, geen toestemming zou hebben gekregen om de waterput bloot te leggen. Ook kon ze geen onderzoek naar de funderingsporen van het zuidelijke bouwhuis toestaan. De enige mogelijkheid tot onderzoek op het terrein lijkt samenwerking met een nog in te schakelen professioneel opgravingbedrijf.

Inmiddels heeft de heer Deckers besloten te onderzoeken, of de waterput zichtbaar kan worden gemaakt door hem bloot te leggen en af te dekken door een dikke glazen plaat.

Jan van der Laan,
coördinator ARWE

ABRAM STOKHOF DE JONG, EEN GEBOREN EN GETOGEN GLAZENIER

(deel 2 – slot)

In de loop van 1948 probeerde Abram Stokhof de Jong zijn vriend en kunstschilder Aad de Haas zover te krijgen dat zij hun werk zouden tentoonstellen in het Utrechtse Museum van Nieuwe

Religieuze Kunst.

'Vandaag kwam Bouvy bij mij, de conservator v. h. museum v. relig. kunst. Hij heeft je een brief geschreven die hij naar W.W. heeft gestuurd. Hij vraagt je

of je bereid was een tentoonstelling in dat museum te houden. En nu kwam hij bij mij of ik bereid was met jou samen te exposeren. Het is de eerste vrije tentoonstelling die daar gehouden wordt. Bouvy had mij gevraagd deze dingen met jou even te bespreken want hij wist niet veel van jou. Wahlwiller heeft hij gezien en was er vol van. Schrijf gauw ik heb reuze zin. Affiche mogen wij zelf ook ontwerpen. En inrichten ook. En het is een pracht zaal. En kan ieder op zich een gedeelte benutten.' 1

Of deze brief De Haas overhaalde zijn bezwaar tegen de tentoonstelling op te geven of dat Bouvy's brief hielp, het is niet bekend. In ieder geval toonden beide kunstenaars hun werk in het Utrechtse museum, van 17 juli tot en met 29 augustus 1948. Met een gezamenlijk ontworpen affiche én met een catalogus. Het zou overigens de enige keer zijn dat zij samen exposeerden.

Het tijdschrift *Omhoog*, een uitgave van het Aartsbisdom Utrecht, schreef over hun tentoonstelling onder andere het volgende:

Kleurenzang

[...] 'Voor het eerst sinds de heropening na de oorlog biedt het Museum van Nieuwe Religieuze Kunst aan jonge kunstenaars de gelegenheid, hun werk te laten zien. Met deze twee heeft men een gelukkige greep gedaan. [...] De schilderkunst van Stokhof de Jong is

den pas binnengetreden bezoeker waarschijnlijk veel vertrouwder [dan die van De Haas, gb]. Allereerst mag men dit toeschrijven aan de omstandigheid, dat hij vooral als glazenier werkt.

De glaskunst is schilderkunst en vuurwerk tegelijk. Wat ook de voorstelling, de compositie, de kleur van een gebrandschilderd raam moge zijn - het heeft altijd reeds een attractie vóór, op gelijkwaardige beelden van ander materiaal. Hier werkt niet het licht, dat door den schilder wordt gesuggereerd, doch het echte van God geschapen licht, heerlijkste van alle scheppingen. Deze natuurgave echter te hanteren op een wijze, die ons telkens de heerlijkheid van het licht bewust maakt - zulks presteert Stokhof de Jong als een ware virtuoos.' [...]

De recensent betitelde Stokhof de Jong als een bij uitstek religieus schilder. Hij schreef dat het bijeenbrengen van beide schilders meer was dan een concessie aan hun vriendschappelijke verhouding.

'Het was een poging om een waarheid langs twee zijden te benaderen', want naar zijn mening - ging 'een vergelijking van zijn werk met dat van De Haas natuurlijk slecht op. Hoogstens kan men - en dan nog in zeer beperkte zin en „geheel vrijblijvend“ - dat onderscheid vermoeden: de eerstbesprokene [De Haas, gb] dringt door in de diepte der verhouding God-mens, de ander zingt over deze verhouding zijn geluk uit in een zo vreugdige kleurenzang,

dat het tegelijkertijd een Te Deum is en een bede om nòg meer genade.' Deze laatste opmerking – de kleurenzang – verwees duidelijk naar de kwaliteiten van Stokhof de Jong als glazenier.

Oosterland

Na de watersnooddramp van 1 februari 1953 besloten de gemeenten Rijssen, Baarn en Soest de zwaar getroffen gemeente Oosterland (531 slachtoffers) op Schouwen-Duiveland op ruime schaal te helpen. In het jaaroverzicht van 31 december 1953 schreef de *Baarnsche Courant* daar onder meer over: 'Direct na de alarmerende radioberich-

burgemeester mr. F.J. van Beeck Calkoen, een werkcomité tot hulpverlening tot stand. Dit comité organiseerde op 3 Februari een grote goederen- en geldinzameling huis aan huis. Het dorp was hiervoor in 24 wijken verdeeld. Naar iedere wijk werd een vrachtwagen met een aantal ophalers gezonden. Er werden zoveel goederen ingeleverd, dat het gymnastieklokaal der Oorsprongschool, dat aangewezen was als opslagruimte, reeds binnen enige uren meer dan vol was. Vóór de avond viel moesten ook de gymnastiekzalen van het Lyceum, de Oosterschool en de Kon. Julianaschool voor het onderbrengen der goederen in

Stokhof de Jong werkt aan het paneel voor het gemeentehuis van Oosterland (foto gemaakt plm. 1955; particuliere collectie)

ten over de natuurramp, die in de nacht van 31 Januari op 1 Februari Zuid-West Nederland trof, kwam, op initiatief van

gebruik genomen worden. De geldinzameling bracht f 23.567.- op, bovendien werd door Baarnse bezitters

van bankrekeningen reeds vóór 4 Februari ruim f 19.000.- overgeschreven op de girorekening van het Nationaal Rampenfonds.'

Na de ramp zorgde de gemeente Soest voor de verbouwing van het Oosterlandse gemeentehuis, 'dat onder leiding van de Soester gemeente-architect H.J. Schneider modern van lijn en licht uit de zilte grond kwam. [...] De laatste geste moest iets zijn van symbolische betekenis, zodat men besloot om een kunstschilder opdracht te geven voor het maken van een paneel in de raadszaal van Oosterland.

Zo ging Abraham P. Stokhof de Jong aan het werk. De 44-jarige Soestenaar maakte gebruik van een bijzondere techniek, die reeds in de negende eeuw gehanteerd werd. Waterverf met een mengsel van caseïne brengt doffe kleuren op het hout en een en ander is bestand tegen velerlei invloeden, onder meer vocht. Een merkwaardigheid is in dit geval, dat het motief niet direct op de muren van de raadzaal geschilderd kon worden, omdat deze nog teveel doortrokken zijn van het zout. De wanden van het nieuwe gemeentehuis zijn namelijk de overblijfselen van een oud herenhuis, dat veel te lijden heeft gehad van het zee-water. Daarom wordt het paneel een tiental centimeters voor de muur bevestigd.

Het omvangrijke werkstuk heeft geen „rampmotief“, doch symboliseert „vrede en welvaart“. In strakke lijnen zijn enkele

figuren opgetrokken onder een vlucht duiven in de tuin des levens. Opvallend zijn de frisse kleuren, die echter nergens te geprononceerd worden.' 2

Over het paneel schreef Stokhof de Jong in een notitie van 22 juni 1955 o.m. het volgende:

'De fontein met duiven en musicerende figuur symboliseert de vrede. Het vruchten plukkende gezin symboliseert de welvaart. Dit zijn algemeen verstaanbare beelden (sinds eeuwen), dus zijn niet gebonden aan land of plaats. De figuren worden kleiner van schaal, en evenals de kleur ondergeschikt aan de ruimte, zoo dat het een tapijachtige werking krijgt.'

Peter Priester, de conservator van de gemeentelijke musea van Schouwen-Duiveland, mailde mij op 18 januari jl. dat bij de gemeente niet bekend is of het paneel zich nog in het voormalige gemeentehuis van Oosterland, de villa Oostkenschil aan de Molenweg, bevindt. 'Voorzover ons bekend bezit het gemeentelijk museum noch het gemeentearchief een foto van het paneel.' Een opmerkelijk bericht, aangezien Frans Stokhof de Jong het paneel niet lang geleden nog gezien heeft; m.a.w het is nog steeds in de villa Oostkenschil aanwezig. 3

Priester schreef dat evenmin bekend is of een officiële aanbieding van het kunstwerk heeft plaatsgevonden, maar dat het wellicht relevant is te vertellen dat het herstelde gemeentehuis op 11 mei 1956 werd geopend door de burge-

Smit & Delen

N O T A R I S S E N

Eemnesserweg 12, postbus 97, 3740 AB Baarn
Telefoon: (035) 541 33 21, telefax (035) 541 81 53
E-mail: notarissen@smit.delen.knb.nl

Door lucht gedragen

Het Matrair luchtgeveerde,
persoonlijke instelbare matras
- unieke eigenschappen
in een matras
vertegen-
woordigd

*Bezoek ook
onze speciale
bedden-etages.*

Bed- en linnenspecialzaak

*Slapen
op wolken.....*
Laanstraat 91
BAARN
Tel. (035)5413521
veerkamp@xs4all.nl

Uw oude of nieuwe huis meesterlijk geschilderd?

SCHILDERSBEDRIJF

u.d. Horst

CANTONLAAN 1 - 3742 CH BAARN
TEL. (035) 542 28 93 - FAX (035) 543 02 58

Voor Baarn en omstreken van oudsher bekend

M

A

A

T parket

**Uw vloer
op maat bij**

MAAT parket v.o.f.
Zandvoortweg 153
3741 BC Baarn
Telefoon 035 602 36 54
Fax 035 602 38 06

APOTHEEK JULIUS

Sinds 1886

M.A.Smulders - de Jong en W.P.J. Goemans, apothekers

**UW GENEESMIDDEL
ONZE ZORG**

Laanstraat 26, 3743 BG Baarn

Telefoon (035) 5412432

Fax (035) 5421021

E-mail apo.julius@worldonline.nl

ERICA

LINGERIE & BADMODE

Voor deskundig advies

Voor grote maten

Nachtgoed en Dusters

Reuma ondergoed

Uw maat met de juiste cup A t/m H

Voor kleine maten

Voor hele grote maten

Badpakken en Bikini's

Heren ondergoed

En wij proberen het bijna onmogelijke mogelijk te maken

Laanstraat 71a, 3743 BC Baarn, Tel. 035 642 00 73

juwelier
van doorm

Brinkstraat 14 - 16 3741 AN Baarn
Tel.: 035 - 5413107 Fax. 035 - 5416963

☆ Al vier generaties lang liefde voor 't vak

DICK

ASSURANTIE- EN HYPOTHEEK ADVIES B.V.

PRINS

Het adres voor al uw verzekeringen

Brinkstraat 38
3741 AN Baarn
Telefoon 035-5411359
Fax 035-5410063
E-mail: dick_prins.ass.hyp.advies@hetnet.nl

Ook het adres voor hypotheekadvies

meester van Soest. In dat kader – aldus Priester – is misschien aandacht geschonken aan het paneel.

Een flintertje groen glas

Op een regenachtige dag in januari 2005 reden Frans Stokhof de Jong en ik naar Drakenburgh, op zoek naar sporen van de ramen die zijn vader ontwierp. We kwamen op 'goed geluk' het conferentiecentrum binnen, desondanks werden we door Paul Weel, plaatsvervangend manager en Miriam Besteman, directeur van het centrum, zeer gastvrij en met koffie ontvangen. Een rond raam in de gang, links van de ingang van het gebouw, herinnert nog aan de in totaal zes ronde vensters die Stokhof de Jong versierde met zijn glas-in-lood kunst. De vogels, vissen, bloemen en vruchten, in 1948 tentoongesteld in het Museum van Nieuwe Religieuze Kunst, en die vervolgens in Drakenburgh werden geplaatst, waren weg. Afbeeldingen van deze vier motieven zijn er helaas niet. Het vijfde en zesde raam, respectievelijk in de voormalige bibliotheek, die na een verbouwing van functie veranderde, en in de burchtzaal zijn eveneens verdwenen. Van deze twee resteert slechts een foto. Dachten we. Maar Paul Weel herinnerde zich ineens en bijna stond het schaamrood op zijn kaken, dat hij zo'n twintig jaar geleden stukken glas-in-lood had weggegooid. In een houten schuur op het terrein vonden we tussen veel oude spullen op de vloer - vermoedelijk - de resten van

de vensters: een aantal flinterdunne stukjes groen glas. We hebben een stukje meegenomen...

*Rond venster Drakenburgh, ca. 1951
(foto particuliere collectie)*

In 'Nieuwenoord' was onze ervaring niet veel anders. Ook hier waren de ramen als gevolg van verbouwingen (in 1979/1980?) niet meer te vinden. Wel kon een van de bewoners, Annelies Guèrain, ons vertellen dat zij zich de 5 ramen nog kon herinneren. Zij woont dan ook al veertig jaar in het gebouw. De ramen waren destijds in de zogenaamde Gerarduszaal geplaatst. In het oude gebouw. Misschien dat de Kleine Zusters van de Heilige Jozef, die in 1955 Nieuwenoord stichtten, nog foto's bezitten en ons over de ramen kunnen vertellen. We waren dus zeker niet voor niets gegaan: we verlieten Drakenburgh en Nieuwenoord met

nieuwe sporen: namen, adressen en telefoonnummers. Die misschien leiden naar meer informatie over deze verdwenen ramen.

In de monografie over Stokhof de Jong die in 1999 verscheen, met de titel *Leven en werken van Abram Stokhof de Jong monumentaal kunstenaar*, kwam o.m. ook een leerling aan het woord. Annelies van Dooren schreef in 1996 over haar leraar – op de afdeling monumentale schilderkunst van de Academie Sint Joost te Breda in de periode 1962-1966 – onder meer het volgende:

De leraar A. Stokhof de Jong

'Stokhof hield niet van fratsen en mooipraterij. De kunstenaar moest zwijgen en mocht uitsluitend door het werk spreken. Hij zelf was dan ook zwijgzaam. Als hij op maandagmorgen het grote ontwerplokaal binnenkwam liep hij zwijgend rond en bekeek aandachtig het werk, waaraan zijn leerlingen tijdens zijn afwezigheid in de afgelopen week gewerkt hadden. Soms mompelde hij goedkeurend, klopte je op de schouder of wees met zijn grote handen feilloos naar de plek waar de compositie haperde. Met gebaren maakte hij duidelijk hoe het probleem opgelost kon worden. Hij raakte daarbij nooit het penseel of de houtskool aan. Daarentegen schreef en schilderde hij als het ware profetisch met gebarentaal in de lucht. [...] Stokhof leerde je hoe een frescowand te stuken en te beschilderen, hoe een mozaïek te kappen en

op te zetten en hoe een sgraffitto te maken. Daarnaast bekwaamde hij je in het glas-in-lood, het glas-in-beton, glas-appliqué, het ontwerpen van gobelins en wandkleden en het lezen van bouwtekeningen, alsmede het bouwen van maquettes. [...] Je leerde echt 'het vak'. Van alle ontwerpen die je maakte, moest één deel in de praktijk uitgevoerd worden. Hij was geen theoreticus, daardoor beïnvloedde hij je weinig. Hij liet je je eigen weg zoeken en soms even goed vastlopen, omdat juist dan het gevecht met de materie jezelf vormt en schoolt. Hij hield van Romeinse kunst, de vroeg-Renaissance, van Chagall en Campendonck. Bij Heinrich Campendonck leerde hij zelf op de Rijksacademie. Onbewust drongen zijn voorkeuren natuurlijk wel in de geest door, maar hij liet ons vrij. Hij had een grenzeloos geduld wanneer je eerlijk (ook al was het klungelend) werkte, maar verfoeide charlatanerie en mooipraterij. Daartegen trad hij streng op. Over zijn eigen werk sprak hij zelden. We wisten niet precies wat hij maakte en dat deed er ook niet toe, want hij overtuigde door zijn oprechtheid.'

Na zijn eerste opdracht in 1938 volgden er vele, hoofdzakelijk bestaande uit ramen in kerken, verspreid over geheel Nederland. Hij ontwierp en vervaardigde daarnaast glas-, tegel- en marmermozaïeken, o.a. in diverse scholen in zijn woonplaats en in Amersfoort, in de Catharinakerk in Amsterdam (1957) en in een ziekenhuis in Doetinchem (1959-1961).

Zijn zoon Frans, die zich beijvert het werk van zijn vader terug te vinden, te documenteren en – belangrijker nog – te redden van de ondergang, slaagde er in 2004 in de twee tegelmozaïeken (1958) van de 'Driesprong', de voormalige katholieke St. Theresiaschool in Soestdijk, uit de handen van de sloper te houden. Volgens Frans Stokhof de Jong moet er van zijn vader nog werk zijn in Baarns particulier bezit: hij zou graag willen weten wat en bij wie.

Deel van de ramen in de kerk in Hoogland (foto ongedateerd; particuliere collectie)

Glas, Leed		BAARN april 6	
Glas, Leed		Glas, Leed	
Glas, Leed		Glas, Leed	
Factuur			
voor de Wed. Mevr. A. STOKHOF de JONG			
UTRECHT			
4	ramen voor de kerk van Hoogland	f	1860,--
5	schijf, glas, zinssetten enz.	f	39,30
3	sluiten (ZS)	f	1889,30
7	ramen vervaakt (pharm. lab. Utrecht)	f	78,--
		f	1974,30
26,50 Kg solder			
Hoogland 974.30			
1974			

ontvangt - wettelijk -
Utrecht 1/10/74

Nota van Leur aan Stokhof de Jong voor de ramen van de kerk in Hoogland (jaartal niet bekend) en de ramen van het farmaceutisch laboratorium (1962) in Utrecht (ongedateerde nota; particuliere collectie)

Verscheidene keren vervaardigde Stokhof de Jong kruiswegstaties, zoals voor een ziekenhuis in Alkmaar (1942) uitgevoerd in opaline, en in 1961 de kruisweg in marmermozaïek voor de gemeente Beek. Bijzonder was de opdracht tot het ontwerpen van 14 geëtste deuren in de eerste klas foyer van het s.s. 'Nieuw Amsterdam' en op hetzelfde passagiersschip drie grote panelen in glas-reliëf (zogenaamd slijpwerk), beide in 1949.

Stokhof de Jong was behalve glazenier (wat hij vermoedelijk het liefste was), monumentaal schilder en leraar, oprichter van de Volksuniversiteit in Soest. In 1948 nam hij het initiatief om zijn plaatsgenoten de gelegenheid te bieden om - zoals de *Soester Courant* dit op 25 september 2002 formuleerde - 'kennis te nemen kennis te nemen van de ontwikkeling van het wetenschappelijk denken

en het technisch kunnen vnl. van de laatste tijd, te genieten van hetgeen op de terreinen van muziek, literatuur en beeldende kunsten aan schoonheid door de mens is voortgebracht en begrip te verwerven voor de bijzondere verhoudingen en vraagstukken, welke door de veranderingen op sociaal, economisch en staatkundig gebied in de hedendaagse samenleving zijn ontstaan, zonder aan politiek te doen of een politieke keuze te belichten.' Maar meer nog herinneren aan Abram Stokhof de Jong vele gebrandschilderde ramen in Soester scholen en kerken, zoals in de Mariakerk en in de Heilige Familiekerk. Zijn atelier had hij aan het Witte Paardstraatje; hij

woonde aan het Kerkpad ZZ, naast acteur Piet Ekel. Het gezin verhuisde in 1960 naar 'een mooi pand in Utrecht-Oost', toen Stokhof de Jong werd benoemd tot leraar aan de academie in Breda. 4

Bij een aantal opdrachten werkte Stokhof de Jong tot circa 1942 samen met de firma Trautwijn in Haarlem, daarna met Henk Leur, de glazenier uit de Hoofdstraat in Baarn. De veelzijdigheid van de kunstenaar, die op 12 augustus 1966 – tijdens een zwerftocht met zijn vrouw, hun jongste kinderen Marianne en Stef en hondje Tippel door Italië – overleed in Vipiteno, werd in 2002 onder de aandacht gebracht op

*Voormalig atelier van Stokhof de Jong in het Witte paardstraatje in Soest.
Nu woonhuis (foto 2003; particuliere collectie)*

de door Frans Stokhof de Jong georganiseerde tentoonstelling in het museum Oud Soest. De expositie was bedoeld als eerbetoon aan zijn vader en ook om de kunstenaar Abram Stokhof de Jong en zijn monumentale werk niet te vergeten!

Gerard Brouwer

(deel 1 van dit artikel verscheen in *Baerne* van september 2004)

Noten:

1. Brief Stokhof de Jong aan Aad de Haas en Nel in Wahlwiller, gedateerd 24 ? 1948 (transcriptie door Doris Wintgens);
2. Recensie in de *Amersfoortse Courant* van 20 december 1955. Het paneel werd in december 1955 aan de gemeente Oosterland overgedragen; de officiële overdracht vond waarschijnlijk in januari 1956 plaats;
3. Mededeling van Frans Stokhof de Jong;
4. Zie *Leven en werken van Abram Stokhof de Jong monumentaal kunstenaar*, tekst Ans Stokhof de Jong e.a., PlantijnCasparie Schiedam, 1999, p. 33. Dit boek is slechts antiquarisch verkrijgbaar.

Geraadpleegde literatuur:

Aad de Haas en zijn schilderkunst van 1940-1950, doctoraalscriptie van Doris Wintgens, Amsterdam, juli 1976;
De kerk van de heilige Nicolaas te Baarn, jubileumuitgave ter gelegenheid van het

75-jarig bestaan van de H. Nicolaas kerk op 30 maart 1980, tekst mr. C.C.M. Collard, Baarn, 1980;

Aad de Haas schilderijen 1940-1950, catalogus tentoonstelling in stadhuis Heerlen, 14 december 1980-19 januari 1981;

Glas in lood in Nederland 1817-1968, onder hoofdredactie van Carine Hoogveld, SDU uitgeverij, Den Haag, 1989;

De ramen van de H. Nicolaaskerk te Baarn, tekst pastoor J.A. Kolkman, Drukkerij Bakker Baarn, 1990;

Leven en werken van Abram Stokhof de Jong monumentaal kunstenaar, tekst Ans Stokhof de Jong e.a., PlantijnCasparie Schiedam, 1999;

Kunst zonder kerk Nederlandse beeldende kunst en religie, 1945-1990, door Joost de Wal, Amsterdam University Press, 2002;

Van Zoys tot Soest, tijdschrift van de Historische Vereniging Soest, 23^e jaargang nr. 4 - voorjaar 2003, p.1 t/m p. 5 (artikel van J.W. van Steendelaar).

Geraadpleegde archieven:

archief Historische Kring Baerne, archief parochie H. Nicolaas te Baarn en archief Bouw- en Woningtoezicht gemeente Baarn.

In het bijzonder dank ik Frans Stokhof de Jong en zijn echtgenote voor alle informatie en hun gastvrijheid, maar ook pastoor Kolkman en Doris Wintgens-Hötte, die mij welwillend documenten respectievelijk uit het kerkelijk archief en het privé-archief ter beschikking stelden.

ACTUEEL VAN TOEN

SAVE OUR SIGHT!

L.S. Hiermede heb ik de eer U te berichten, dat ik aan mijn zaak heb verbonden een complete afdeling „OPTIEK”, niet alleen bestaande uit een zeer uitgebreide collectie Brillen, Pince-Nez, enz., in alle bestaande vormen en metalen, doch tevens een geheel moderne electrisch gedreven Installatie, benodigd voor het technisch bewerken van alle soorten brillen- en pince-nez-glazen, zooals slijpen, boren, snijden, enz.

Door deze machines ben ik in staat gesteld, niet alleen concurrerend, maar ook binnen zeer korten termijn de orders van mijne cliënten te volbrengen. Ik veroorloof mij op te merke. / dat zeer vele door den oogarts voorgeschreven recepten buiten Baarn worden behandeld. Het motief „wij kunnen in Baarn niet terecht”, heeft nu in ieder geval allen grond verloren, ik verzorg Uw recept met groote nauwkeurigheid en spoed. Mijn groote voorraad glazen geeft U zekerheid, dat Uw gebroken brilleglas terstond kan worden vervangen, terwijl ik nog steeds bezig ben, ook deze afdeling mijner zaak, tot in de fijnste bijzonderheden te perfectionneeren.

Aangenaam zal het mij zijn met Uw orders vereerd te mogen worden.

**LAANSTRAAT 99,
TELEPHOON 495.**

Hoogachtend aanbevelend,

D. DANIËLS.

VERENIGINGSNIEUWS

Algemene Vergadering

17 maart 2005

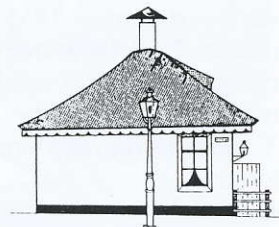
Het bestuur van de Historische Kring 'Baerne' nodigt alle leden uit tot het bijwonen van de Algemene Vergadering, die gehouden zal worden op donderdag 17 maart 2005, in de blauwe zaal (nr. 4) van de 'Speeldoo's', Rembrandtlaan 35 te Baarn.

Aanvang: 20.00 uur.

Agenda

Opening / vaststellen agenda.

1. Mededelingen / Ingekomen stukken.
2. Notulen Alg.Verg. dd. 18 maart 2004.
3. Bestuurssamenstelling. Aftredend zijn T. Stein, J. van Dijk en J. van Berkum. De heren Stein en Van

Berkum zijn herkiesbaar, de heer van Dijk niet. In deze vacature stelt het bestuur voor te benoemen de heer J.P. v.d. Belt. In de vacature ontstaan in 2004 (de heer P.H. Feitz) stelt het bestuur voor te benoemen de heer H. Haas. Tegenkandidaten kunnen tot uiterlijk 10 maart 2005 door tenminste 5 leden schriftelijk worden aangemeld bij de secretaris.

4. Jaarverslag van de secretaris (incl. activiteiten diverse werkgroepen).

5. Goedkeuring wijziging tekst Huishoudelijk reglement artikel 5.
  6. Financieel jaarverslag 2004.
  7. Benoeming kascontrolecommissie.
  8. Begroting 2005.
  9. Vaststellen contributie 2006.
  10. Activiteitenprogramma 2005/2006.
  11. Rondvraag.
- Sluiting.

Na afloop van de vergadering zal er gelegenheid zijn voor een gezellig samenzijn met een hapje en een drankje.

Toelichting punt 6:

De Algemene Vergadering van 18 maart 2004 is akkoord met het voorstel: in het vervolg niet de begroting voor een *volgend* verenigingsjaar in te dienen, maar voor het lopende jaar.

De 2^e alinea van artikel 5 wordt dan als volgt:

“Hij draagt zorg voor de inning van de contributies van de leden en de bijdragen van de donateurs. Hij maakt het financieel verslag, als bedoeld in artikel 16 van de Statuten, en voegt daaraan een zo nauwkeurig mogelijke begroting toe voor het *lopende* verenigingsjaar. “Het verslag en de begroting worden in een aan de Alg. Vergadering voorafgaande bestuursvergadering behandeld.”

De jaarstukken 2004 zijn beschikbaar op de avond van de vergadering in de zaal vanaf 19.30 uur. Leden, die verhinderd zijn de vergadering bij te wonen, of die de stukken graag van tevoren

thuis willen bestuderen, kunnen deze bij de secretaris, mevrouw J.Veldhuysen-Hogenaar, aanvragen.

Extra agendapunten voor deze vergadering en / of voorstellen van kandidaten voor bestuursfuncties kunnen schriftelijk door de leden tot uiterlijk 10 maart 2005 ingediend worden bij mevrouw J.Veldhuysen-Hogenaar (tel. 5430479).

Procedure afgifte en gebruik van beeldmateriaal van de Oudheidkamer

Beheerders:

Hoofdbeheerder de heer J.P.v.d.Belt; beheerders: mevr. N. Kuijt-Smit, mevr. C. Bleuland van Oordt en de heer A. Peeters.

De beheerders regelen de uitgifte en de inname van het materiaal en zorgen voor het kopiëren van het materiaal (eerst in pc kijken!).

Voor eigen gebruik: uitgifte door collegebeheerder.

De gebruikers maken vroegtijdig bekend welk materiaal gewenst is. Normale levertijd is 1 week.

Een uitzondering geldt voor de redactie van *Baerne*:

op maandagmorgen mag er beeldmateriaal worden meegenomen om een kopie te maken, mits dit materiaal dezelfde dag voor 12 uur bij de beheerder wordt ingeleverd.

In spoedgevallen neemt de beheerder contact op met een sleutelhouder.

In twijfel- en overige gevallen:
neemt de beheerder contact op met lid
van het dagelijks bestuur.

Logboek: hierin worden alle bewegingen van materiaal geregistreerd. Bij wegnemen van beeldmateriaal wordt een goed herkenbaar gekleurd papier/ruiter ingevoegd. Bij terugplaatsen wordt ruiters/papier verwijderd. In het logboek worden vermeld:

de data van uitgifte en inname (paraaf beheerder), de naam van de ontvanger (+ paraaf) en de nummers van de foto's. NB. Deugdelijk vervoer van fotomateriaal. Hiervoor svp speciale mappen gebruiken!!

Bewaking procedures: de beheerders en de coördinator van de werkgroep Oudheidkamer (eventueel in overleg met het bestuur van de kring).

Sleutelhouders zijn uitsluitend bestuursleden: mevr. I. Roskamp-Nijenhuis tel. 5423483, mevr. J. Veldhuysen-Hogenaar tel. 5430479, de heren T. Stein tel. 5420725, J.P. v.d. Belt tel. 5412548, J. v.d. Laan tel. 5411656, J. Kruidenier tel. 5417860 en mevr. N. Kuijt-Smit tel. 5418065.

De kosten bedragen:
1 fullcolour / zwart-wit kopie 100 grs -
A4 - fotopapier € 2.50, A3 idem € 4.00

Aanwinsten bibliotheek

De tweede Eem en de afsluiting in 1428,
door Wulfred Hofland, Printpartners

Ipskamp bv., Enschede, 2004 Hofland, uitgever. 60 pagina's.

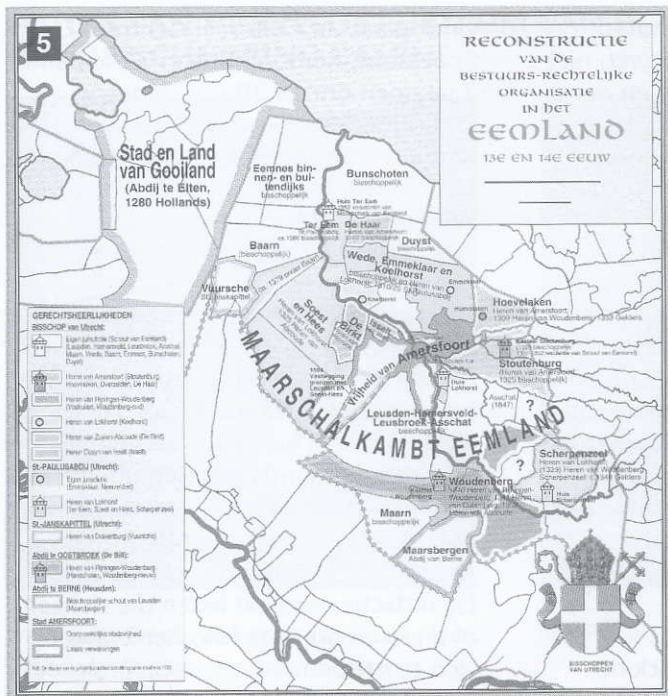
Een goed gedocumenteerd en met veel foto's geïllustreerd boek, waarin de Amersfoortse auteur de beide armen van de Eem beschrijft en verklaart. Met literatuurlijst en tijdbalk. Hofland laat deze kans niet onbenut om zijn mening te geven over de strijd om het herstel van de naam Dorrestein. Prijs € 7,90.

Van de Ven 'Als zodanig' portret van een honderdjarige, Van de Ven's boekhandel Soest, 2004.

De historie van een honderdjarige boekhandel – in Baarn en Soest – wordt in dit 48 bladzijden tellende boekwerkje beschreven. Met enkele foto's van de winkel in de Nieuwstraat in Baarn en een groot aantal andere illustraties. Wat dit boek met name voor ons dorp zo aardig maakt is het hoofdstuk over plaatsgenote en kunstenares Estella den Boer. De titel van dit hoofdstuk, 'Estella den Boer heeft een buidel vol verhalen', kan een ieder die haar kent volmondig beamen! Waarom zij in deze uitgave voorkomt, wordt in het hoofdstuk over Estella den Boer duidelijk. Prijs € 12,50.

Trots op ons Eemlandschap! Samen werken aan agrarisch natuurbeheer, Jubileumbundel vijf jaar Ark & Eemlandschap, Bunschoten-Spakenburg AD 2004, drukkerij De Bunschoter b.v. te Bunschoten.

De *Baarnsche Courant* en ook de gratis advertentiekrant *Soest Nu* besteedden eind vorig jaar al aandacht aan dit

'Hoe lief is mij uw woning Heer', H. Nicolaaskerk 100 jaar, drukkerij Brügemann bv, Hilversum.

Opnieuw een boek over deze honderdjarige, het derde intussen. Een door veel plaatselijke bedrijven gesponsorde uitgave van 28 bladzijden, met foto's in kleur. Om een beetje jaloers op te zijn!

Pastoor Kolkman schreef de inleiding, oud-journalist en redacteur van *Baerne* Hans Bronkhorst en J.M. Peeters stelden de tekst samen. Voor een klein bedrag te koop, in een stevige enveloppe, inclusief een boekje waarin

parochianen aan het woord komen. Bij mevrouw Nouwen (naast de kerk). De opbrengst van de boekjes is bestemd voor onderhoud van deze kerk met haar bijzondere ramen. Met uitzondering van de laatste uitgave zijn deze boeken te koop bij Boekhandel Den Boer.

Inleverdatum kopij
juninummer: 17 april 2005

Aanleveren kopij
Via e-mail of op cd, bij voorkeur in het tekstverwerkings-programma Word, maar ook WP, Wordpad o.i.d. zijn bruikbaar. Niet op diskette aanleveren svp.

*Illustratie uit boek
'Trots op ons Eemlandschap!'*

boek. Ark & Eemlandschap is een agrarische natuurvereniging, bestaande uit burgers, boeren en natuurvrienden in dit gebied. In dit boek beschrijven diverse auteurs de Eempolders. Zij vertellen over de vogels, het natuurbeheer, het behoud van het landschap, de ontwikkeling ervan en de oudste en jonge(re) geschiedenis van het Eemlandschap. Vele illustraties in kleur en zelfs een losse plattegrond maken dit boek ook voor Baarners zeer kijken- en lezenswaardig! Prijs € 12,50.

De artikelen in platte tekst insturen, dwz. niet opgemaakt, dus niet vet, niet cursief, geen onderstrepingen en gezet in het lettertype Times Roman, 12 punts.

Svp alleen originele foto's als illustratie(s) voegen bij de kopij.

Mail naar: a.twigt@hccnet.nl of gbrouwer.baarn@hetnet.nl.

Vragen/opmerkingen

De redactie verzoekt de lezers vragen en opmerkingen over artikelen in gesloten enveloppe of per e-mail aan het redactie-adres (T. Biemans - zie colofon blz. 1) te sturen. Wij zorgen dan voor het doorzenden aan de auteur.

Programma

- 5 april

lezing over vereniging Hendrick de Keyser door de hr. V.d. Laan. De lezing

vindt plaats in Cultureel Centrum De Speeldoos, Rembrandtlaan 35 te Baarn. Zaal open om 19.30 uur, aanvang 20.00 uur. Leden per adres 2 kaarten gratis, niet-leden € 3,50 per persoon.

Wie weet het?

W.A. Wilmlink ontving via familie van een oud-dirigent van het Baarns Mannenkoor de hieronder afgedrukte foto. Volgens de omschrijving zou het om een jongenskoor gaan, dat destijds onder dezelfde leiding stond. De aanwezigheid van een pastoor duidt op een R.K.- jongenskoor. Uit het feit dat hij bij de ouderen geen informatie heeft kunnen krijgen, blijkt dat de foto omstreeks 1935 gemaakt moet zijn.

De redactie verzoekt leden die zichzelf of anderen op deze foto herkennen zich te melden.

Bij voorbaat dank!

FOTO'S VAN HET ZESDE LUSTRUM VAN DE HISTORISCHE KRING BAERNE

*Wethouder Glastra van Loon met zijn dochter,
wethouder Dercksen en voorzitter Stein*

Nelly Kuijt-Smit en Ineke Roskamp-Nijenhuis

Leden in geanimeerd gesprek

Klederdrachtgroep Eem- en Gooiland

De dames van de groep tonen hun onderrokken

*Oud-voorzitter Bep Grootendorst en
Leo Grootendorst*

*Van links naar rechts: Arie Twigt, Frits Booy,
Monica Brouwer en Gerard Brouwer*

Gasten en leden tijdens de pauze

In de foyer (foto's van mevr. J. Veldhuysen-Hogenaar)

Watergeschiedenis

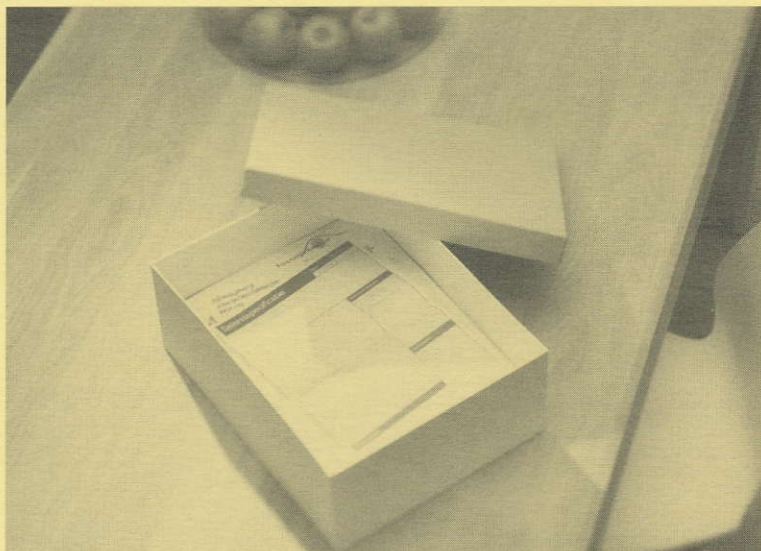
Van de archivaris van het Waterschap Vallei en Eem ontvingen we zojuist het volgende verzoek.

Het bestuur van het waterschap heeft besloten tot het uitgeven van een boek over de historie van het waterbeheer in het huidige waterschapsgebied. Dit in het kader van het 10-jarig bestaan van het waterschap in 2007. Mevrouw Mijnsen zal het boek samenstellen. Het is de bedoeling dat in dit boek de ontwikkeling van het waterbeheer vanaf de eerste bewoning tot de huidige tijd wordt behandeld. Graag zal zij in het boek ook een aantal verhalen van bewoners van het Eemland en het Valleigebied over hun belevenissen met water opnemen. En dus het verzoek om dit soort verhalen te schrijven en te sturen aan:

Margriet Mijnsen-Dutilh,
archivaris Waterschap Vallei & Eem,
p/a gem. archiefdienst Amersfoort,
postbus 4000, 3800 EA Amersfoort.
E-mail: mmijnsen@wve.nl

Van 't Klooster of Van Klooster

In het tijdschrift van onze zustervereniging in Eemnes (uitgave 2004-4) stond het volgende verzoek: gezocht materiaal over de familie Van 't Klooster / Van Klooster. Dit in verband met een in oktober 2005 te houden tentoonstelling over deze familie, door de kringen in Eemnes, Soest en Hoogland en voor artikelen in de tijdschriften van deze verenigingen. Welkom zijn bijvoorbeeld bidprentjes, foto's, knipsels en gebruiksvorwerpen. Reacties aan: Graanoogst 3 (red. tijdschrift Eemnes), 3755 HN Eemnes, tel. (035) 538 75 72.

Is dit genoeg om eerder te stoppen met werken?

Natuurlijk hoopt u dat u straks genoeg pensioen heeft om leuke dingen te doen.

Maar wat als dat niet zo is? Gelukkig kan de Rabobank uw huidige en toekomstige

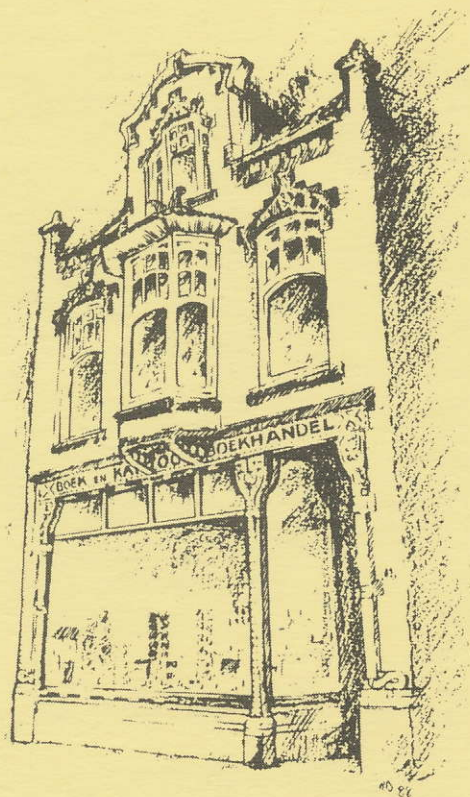
financiële situatie precies voor u uitrekenen. Maak vandaag nog een vrijblijvende afspraak met uw adviseur. Dan zorgen wij ervoor dat uw financiële situatie ook straks goed geregeld is.

*Gratis na een pensioengesprek:
opbergmap voor het overzicht*

Meer informatie op: www.rabobank.nl

Rabobank

Sinds 1886

BOEKHANDEL DEN BOER

Laanstraat 67-69 - 3743 BC Baarn - Telefoon 035 - 542 68 51
www.denboer.nl

Gespecialiseerd
in literatuur,
kunst- en kinderboeken

10
Hist.Kr. Baerne tav Archief
Postbus 326
3740 AH BAARN